

Edita

BARCELONA

Fòrum Anual d'Editors
«Viatge al 2030»

CRÒNICA

Universitat Pompeu Fabra.
Barcelona School of Management.
5, 6 i 7 de juliol de 2017
www.editabarcelona.com

CRÒNICA

Viatge a l'any 2030

El Fòrum Edita, que s'ha celebrat a Barcelona el 5, 6 i 7 de juliol, ha ofert un debat sobre les tendències que marcaran el futur immediat del món del llibre. La trobada, organitzada conjuntament entre el Gremi d'Editors de Catalunya i la Universitat Pompeu Fabra, a través del seu Màster en Edició, ha titulat la seva segona edició Viatge al 2030, amb una clara vocació d'analitzar els grans corrents de fons que dibuixaran el panorama editorial en poc més d'una dècada, amb Hispanoamèrica i la revolució del sector com a punts claus, centrant-se tant en els aspectes tecnològics com en els continguts.

Així ho explicava ja Patrici Tixis, president del Gremi d'Editors de Catalunya, en la roda de premsa prèvia a les jornades, analitzant les grans diferències entre el sector europeu, on Alemanya, França i Espanya centren la seva major activitat en llibres literaris, mentre que els Estats Units ho fa en continguts relacionats amb la tecnologia. Algunes de les grans preguntes que han inspirat el fòrum tenen a veure amb com seran els plans de foment de la lectura, si es trobarà un algoritme capaç de desvetllar el llibre ideal per a cada lector, com es transformaran els canals de distribució, quins formats en paper seran els més demandats, i quin tipus de llibreries ens trobarem en poc més d'una dècada.

Javier Aparicio Maydeu, director d'Edita al costat de Sergio Vila-Sanjuán i Tixis, va explicar que el fòrum ha doblat el nombre d'inscrits (al voltant de 350), i ha ofert més de 40 ponents, vuit d'ells internacionals. Per això, assegura que és especialment interessant posar l'accent en els nous intermediaris, a més dels editors i els agents, per intentar comprendre un sector en què els models de negoci es transformen a gran velocitat.

Que el Fòrum Edita se celebri a Barcelona no és casualitat, tant per la seva activitat com per la seva tradició en el món editorial, i menys ara que forma part de la Xarxa de Ciutats de la Literatura UNESCO. Per aquest motiu, Jaume Collboni, tinent d'alcalde d'Empresa, Cultura i Innovació de l'Ajuntament de Barcelona, considera que "la ciutat ha de tornar a pensar en gran i mirar lluny, sense deixar-nos portar simplement pel dia a dia".

"Fa 15 anys estàvem acostumats a escoltar el mantra que el llibre electrònic acabaria amb el paper, i avui sabem que la tecnologia és un aliat, no un enemic", ha afirmat Patrici Tixis, que també aposta per buscar aliances en altres indústries en les que l'escriptor pot ser, també, el màxim creador de contingut.

Edita arrencava, d'aquesta manera, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. Durant la benvinguda, Pelegrí Viader, vicerector adjunt al rector de la Universitat Pompeu Fabra, va explicar el cas del matemàtic Donald Knuth, qui va inventar, el

---

1978, un sistema de tipografia al qual va denominar TeX, i que intentava ser l'editor perfecte. Avui la majoria d'investigadors el fan servir editant ells mateixos els textos científics. Els autors del 2030 seran com els matemàtics i tindran la temptació de saltar-se el procés editorial?

“Ens interessen els corrents de fons que vindran en els propers anys, tant tecnològics com de contingut”, insistia Tixis.

Va ser Jaume Collboni, en l'obertura oficial, qui va reconèixer que el Fòrum Edita “és un lloc privilegiat per debatre de forma global els reptes del món del llibre”. “Aquesta és la ciutat de la literatura i de l'edició, tant en català com en castellà”. “Som bressol d'escriptors i tot un ecosistema de coneixement i informació, on la universitat i els editors són fonamentals”, afegia el tinent d'alcalde. “Les llibreries i les biblioteques són grans aliats prescriptors”, va afirmar.

Ja el dia següent, el dijous 6 de juliol, el fins fa pocs dies conseller de Cultura, Santi Vila, flamant conseller d'Empresa i Coneixement, donava la benvinguda institucional a la Universitat Pompeu Fabra, seu de la Barcelona School of Management. “És important que els ciutadans sàpiguen que determinades activitats, com la lectura, tenen prestigi”, explicava. “Una societat que aspira a ser lliure col·lectivament necessita ciutadans lliures, i aquí el món de l'editor és imprescindible per garantir el pluralisme”, reflexionava. “En temps de post-veritat, la veritat literària té més valor que mai”, va defensar.

Fernando Benzo, secretari d'Estat de Cultura, va tancar institucionalment la trobada proposant un Pacte d'Estat per a la Cultura per afrontar els principals reptes del sector i per lluitar de manera eficaç contra la pirateria. “Tots formem part d'un mateix lloc, la comunitat del llibre. I el millor lloc per parlar del llibre és Barcelona, que és una gran capital cultural”, va afirmar.

Patrici Tixis, president del Gremi d'Editors, va destacar que en els últims mesos les administracions públiques, Estat, Generalitat i Ajuntament, han entès la importància del sector editorial, posant en marxa mesures operatives, i es mostrava optimista respecte al futur del món del llibre.

Després de tres intenses jornades, amb múltiples taules rodones i ponències, el periodista cultural Sergio Vila-Sanjuán feia balanç de la segona edició d'Edita. “Hem creat un horitzó d'expectatives positives que poden ser útils a tot l'ecosistema, i hem tingut una visió internacional per conèixer altres experiències”, va explicar, a més de fer un repàs per alguns dels temes tractats durant els debats. Amb la voluntat i el desig que el fòrum “sigui una jove tradició a Barcelona” va anunciar una tercera edició els dies 4, 5 i 6 de juliol de 2018

L'any 2030 és, doncs, a la cantonada. ●

Dimecres 5 de juliol

Conferència

UNA VIDA AMB EDITORS

Eduardo Mendoza

**“Els primers editors que vaig conèixer
tenien una mica d’artesans, bastant de murrís,
i molt de romàntics”**

“No hi ha lluita de classes entre editor i escriptor”, va afirmar Eduardo Mendoza, el flamant Premi Cervantes, durant la inauguració de la segona edició del fòrum Edita Barcelona, que arrencava oficialment al Saló de Cent de l’Ajuntament.

L’autor de *La ciutat dels prodigis* va oferir un trajecte a través de la seva experiència personal amb el món del llibre, i va recordar que, malgrat la massificació turística, “Barcelona és una ciutat intensament literària”. Cal no oblidar, ens deia l’escriptor, que “El Quixot visita una editorial a Barcelona, i aquí Cervantes parla directament sobre l’edició apòcrifa de les seves aventures. Ja llavors existien problemes entre editors i escriptors”, bromejava.

“El meu pare em deia que llegís els llibres dolents per aprendre el que no cal fer”, va dir Eduardo Mendoza, sempre amb un subtil sentit de la ironia, que el públic assistent va agrair durant la conferència.

L’escriptor també va voler esfondrar alguns mites. “L’editor no és un empresari que guanya diners a costa del treball de l’escriptor”, i va afegir que “solament la labor dels editors ha fet que les grans obres de la literatura ens hagin arribat gairebé d’una forma miraculosa”.

De nou, Mendoza acudia a l’experiència personal, i a l’anècdota, per il·lustrar com ha evolucionat el sector. Va recordar com n’era de difícil aconseguir un llibre prohibit durant el franquisme, i el plaer de llegir-ho malgrat totes les dificultats.

“Abans de ser escriptor, vaig conèixer editors que ara són mites. Tenien una mica d’artesans, bastant de murrís, i molt de romàntics”, va explicar Eduardo Mendoza, qui no va voler oblidar-se de José Manuel Lara Hernández, qui el 1949 va fundar Planeta, i sobretot del seu fill, el seu amic José Manuel Lara Bosch, mort el 2015. Diu l’escriptor que encara recorda les paraules d’aquest poc abans de morir. No li va parlar de llegats ni de patrimonis. Simplement, fent balanç, li va reconèixer que estava content de la seva vida perquè havia tractat personalment escriptors que admirava.

L'autor de *La verdad sobre el caso Savolta* també va voler agrair els anys d'amistat amb el seu “volgut, il·lustre i incombustible” Pere Gimferrer, present al Saló de Cent, i que sempre ha estat el seu editor a Seix Barral.

Mendoza també va apuntar alguna cosa que després es repetiria durant tot el fòrum, la distinció, tan estesa al món anglosaxó, entre l'editor i el *publisher*, entre amb qui un treballa el manuscrit i qui fa d'això, finalment, un llibre.

“La pirateria actua amb plena impunitat. L'escriptor està aïllat, i l'editor el protegeix”, segons l'escriptor.

Però el moment culminant de la conferència va arribar, com no podia ser d'una altra manera venint d'Eduardo Mendoza, quan l'escriptor va fer gala del seu inclassificable sentit de l'humor. Va explicar com, després de signar exemplars durant el seu primer Sant Jordi, va anar a sopar prop de les Rambles. L'ambient era convuls, i un policia va entrar en aquell lloc i va disparar una bola de goma. Algú de l'editorial es va interposar entre la bala i Mendoza, il·lustrant així quina és en realitat l'essència de la relació entre un autor i el seu editor. Una relació de cura i de respecte mutu. Més enllà dels flaixos i els focus. ●

Dijous 6 de juliol

Conferència inaugural
EDITAR: LA CRUÏLLA INFINITA
Javier Aparicio Maydeu

“No es pot treballar únicament amb estadístiques perquè no reflecteixen la complexitat de la realitat editorial”

Javier Aparicio Maydeu, creador i director del Màster en Edició de la UPF Barcelona School of Management, i un dels coordinadors d'Edita, va assegurar durant la conferència que obria la jornada del dijous que “el món del llibre reclamava a crits, encara que fos en silenci, una trobada com aquesta”, un fòrum obert, segons les seves pròpies paraules, a tots, “a joves i a no tan joves, a grans editorials i editorials perifèriques”.

No és casualitat que Aparicio Maydeu titulés la seva conferència *Editar: la cruïlla infinita*, ja que editar, ens diu, és sempre una cruïlla, “un forat negre que ho absorbeix tot”. “Qualsevol canvi al món té conseqüències en el nostre sector”, afegia.

Per això, el professor i crític literari creu que “és molt més fàcil destruir que construir”, i que precisament el Fòrum Edita tracta d'evitar aquestes dinàmiques. El sector editorial, assegura, és un sistema solar que consta de set planetes: economia, *management*, gestió de continguts, logística, tecnologia, fiscalitat i comunicació. Però n'apunta un vuitè, “el planeta Ego”, el que cal gestionar amb sensibilitat i intel·ligència.

Els autors, avui, són *autors* o els hem d'anomenar *productors de contingut* perquè tenen més encàrrecs i menys món interior? es pregunta. I és que cal tenir en compte en l'actualitat, també, l'entorn, les múltiples plataformes, i el que s'anomena *coaching* literari.

És curiós que, igual que Mendoza, Javier Aparicio Maydeu recorda com un dels millors ensenyaments rebuts (en el seu cas, de la mà de Carme Balcells) és la necessitat de respectar les males novel·les.

Per parlar d'Hispanoamèrica, un vas comunicant que ha funcionat com a eix a Edita, va obrir una nova pregunta: La demografia és una arma o una fal·làcia? “No es pot treballar únicament amb estadístiques perquè no reflecteixen la complexitat de la realitat editorial”, insistia.

El professor va seguir fent un repàs pels temes fonamentals de la trobada, com la maquinària del màrqueting contra el boca-orella, el cas Amazon, del llibreter al logista, i com pot ajudar la realitat virtual als llibres il·lustrats.

“El món editorial està basat en desitjos, no en algorismes”, afirma Aparicio Maydeu, qui considera que “els nínxols sí que es creen, i es transformen. Els editors són els que saben com es crea la tendència, i cal ser valent”. Va citar la relació entre Kafka i el seu editor, Kurt Wolff, com un exemple de com actua un editor com a intermediari entre l'escriptor i el lector.

Es poden editar les audiències i no solament els llibres? És necessari realment fer campanyes de foment de la lectura des de les institucions? O és més important fer un canvi de llei que convidi a llegir des de l'Educació? són algunes de les qüestions que també va posar sobre la taula. Per al crític “prescriptors, lleis i foment van plegats”, i “la tecnologia ja la porta el nen a l'escola, allò que li falta és el contingut”. ●

Taula rodona

TINC 12 ANYS I HE DEIXAT DE LLEGIR

Iolanda Batallé, Sebas G. Mouret, Gemma Lienas i Care Santos

“Deixeu que els nens no llegeixin. El llibre arribarà”

La taula rodona, dinamitzada com la resta pel periodista cultural Toni Iturbe, va debatre sobre com estimular els més joves perquè perseverin en l'afició a la lectura. Fins i tot quan passen de la infància a l'adolescència, que és quan la majoria deixen de llegir de forma habitual.

L'editora de La Galera, Iolanda Batallé, va fer un exercici de memòria, i va llegir un text interpretant-se ella mateixa com si tingués 12 anys. Recorda que els seus pares sempre li repetien “que és important llegir per conèixer el món i ser lliure”. Per ser lliure, diu Batallé, “han de deixar-te en pau amb això de ser lliures”.

“Llegiré quan em doni la gana”, es repetia. I cita el gran descobriment: *Crònica de una muerte anunciada*, de Gabriel García Márquez. “El vaig llegir en una nit, d'amagat, i hi vaig trobar refugi. Vaig passar de *la nena no llegeix* a *la nena llegeix massa*”, explica. “Han passat molts anys i encara ningú m'ha pogut arrabassar la llibertat de llegir. Deixeu que els nens no llegeixin. El llibre arribarà”.

El jove Sebas G. Mouret, autor del canal de Youtube *El coleccionista de mundos*, en el qual ha arribat a entrevistar autors com Dan Brown, considera que hi ha dues etapes en el foment de la literatura dels més joves: la infància (el primer contacte amb la narrativa, que sol ocórrer sobre els quatre anys, on descobreixen el poder de la imaginació) i l'adolescència (una etapa “crítica” que sol arribar als 12 anys, quan “els llibres deixen de tenir il·lustracions”).

Reconeix que el fenomen Harry Potter el va ajudar, ja que no va llegir “gairebé cap llibre durant la Secundària”. Per això, i basant-se en la seva pròpia experiència, proposa tres passos per animar a llegir. En primer lloc, és important “dessacralitzar l’objecte”. El nen ha de tenir llibres a la mà des de petit. En segon lloc, cal “predicar amb l’exemple: si tu llegeixes, el nen se n’adonarà que li pot aportar alguna cosa”. Finalment, considera que és fonamental “orientar sense imposar”. Segons Sebas G. Mouret, és imprescindible acostar el llibre al lector jove, escoltar-lo. “La seva opinió és important”, ens diu. “Existeix un elitisme extraordinari”, es lamenta.

L’autora i editora Gemma Lienas, també diputada al Parlament, va explicar que “les neurones mirall ens permeten posar-nos en la pell de l’altre, també en la dels personatges. Vius més vides quan llegeixes”. A més a aquesta edat (i a totes, en realitat) existeix una projecció de futur. “He viatjat després a molts dels països sobre els quals havia llegit de petita”. A més és estimulants llegir perquè pertany “a una comunitat molt especial, i es pot lligar amb la gent més interessant”, bromeja.

Lienas considera que la lectura necessita “d’atenció, hàbit i esforç”, i un dels reptes és, precisament, recuperar la capacitat d’atenció en una societat tan accelerada.

“És terrible fer un examen als alumnes sobre el llibre que els hem obligat a llegir. Hauríem de portar a Primària i Secundària diversos llibres i deixar-los triar, per entusiasmar-los. Quan tinguin un hàbit lector, ja podrem *obligar-los* a llegir determinats clàssics”, proposa.

Per la seva banda, l’escriptora Care Santos, autora de la sèrie infantil *Inseparables para siempre*, creu que “és normal que un adolescent deixi de llegir als 12 anys. Tenen un embolic vital impressionant”. Però cal no desistir. “Cal explicar-los que el llibre que no els deixarà dormir existeix. El paper de mediadors és molt important. Els adults de vegades destorbem en comptes d’ajudar. Ens posem terribles a l’hora de recomanar”, va afirmar.

Santos, mare de tres fills, va explicar a Edita Barcelona l’experiment que va realitzar a casa per facilitar un hàbit. Els diumenges tots llegien al mateix llit. Només existia una norma. Qui parlés durant la lectura, era penalitzat amb l’expulsió durant uns minuts. Al final, tots compartien les històries. El joc, una vegada més, és la major de les garanties. ●

DIÀLEGS AUTOR/EDITOR

Javier Cercas / Daniel Fernández

“L'èxit d'un llibre consisteix en la coincidència atzarosa entre les obsessions íntimes d'un escriptor i el que necessita la societat en aquell moment”

L'autor de *Soldats de Salamina* va conversar a Edita Barcelona amb el president de la Federació de Gremios de Editores de España. La trobada va servir per oferir dues visions contrastades sobre el procés que porta de la imaginació d'un autor a la presència del llibre a les mans del lector.

Javier Cercas va explicar que mai s'havia presentat a un premi literari. “La meva mare em va presentar a la Bienal de Barcelona perquè jo vivia als Estats Units, i ella volia que tornés”. El va guanyar, i gràcies al guardó (mig milió de pessetes), va poder tornar i comprar-se un ordinador.

“Els escriptors som editors frustrats”, va arribar a reconèixer Cercas, que va recordar Jaume Vallcorba, algú a qui va qualificar de “fonamental”.

“Abans dels meus 40 anys només em llegia la meva mare”, bromejava l'escriptor, qui afirma que té “una ignorància oceànica” sobre el sector. Preguntat per Daniel Fernández, responia amb sinceritat: “Una cosa és la literatura i l'altra l'edició”.

“Mai vaig pensar a convertir-me en un escriptor professional”, va dir. “Sense voler-ho, ens transformem en una empresa de nosaltres mateixos. Per això, per organitzar-me, vaig buscar agent literari. Hi ha una generació que no admetia aquest tipus d'ingerències”, aclaria Javier Cercas.

“La meva editora Beatriz de Moura creia que vendríem cinc mil exemplars de *Soldats de Salamina*. Em semblava que això ja era ser com Hemingway”.

També va explicar Cercas com un dia Jorge Herralde se li va presentar molt preocupat, després de l'èxit, per si a Anagrama havien rebutjat algun manuscrit seu. “És el més afalagador que m'ha dit mai un editor”, va dir.

“No comparteixo el clixé que l'editor és una espècie de pirata. Necessitem un editor perquè no tenim un entrenador. El primer que ha de tenir un editor és que cregui en tu”, reflexionava l'autor d'*Anatomia d'un instant*.

“La resposta de per què funciona un llibre és que no hi ha resposta”, va insistir durant la conversa amb Fernández, amb qui havia coincidit a la Universitat de Girona.

No obstant això, Javier Cercas sí que va oferir una bona definició de l'èxit editorial: “És la coincidència atzarosa entre les obsessions íntimes d'un escriptor i el que necessita la societat en aquell moment”.

Sobre el treball en el dia a dia, creu que “si algú no deixa que un editor millori el seu text és que és ximple”, encara que encoratja a creure en un mateix. “També hi ha pèssims consells, els editors també s’equivoquen. Has de tenir criteri, però escoltar a algú experimentat i que veu el text des de fora és fonamental”, va concloure. ●

Taula rodona

VIATGE AL 2030. UNA PERSPECTIVA HISPANOAMERICANA

José Calafell, Oriol Castanys, Ilya Pérdigo i Consuelo Sáizar

---

“Les fronteres artificials estan caient”

L’idioma espanyol permet accedir a un mercat sempre en expansió, però és un panorama amb constants incerteses. Per això Edita Barcelona va convidar a conversar, sempre sota la batuta de Toni Iturbe, quatre professionals que coneixen bé els reptes i les dificultats d’aquest vas comunicant que és Hispanoamèrica.

José Calafell, responsable del Grupo Planeta a Amèrica Llatina, va vaticinar que “hi haurà una xarxa de centres de la indústria editorial entre Barcelona, Madrid, Buenos Aires o Ciutat de Mèxic, perquè les fronteres artificials estan caient, no existiran”.

Aquesta capitalitat editorial que ha ostentat Barcelona, doncs, es transformarà segons Calafell, ja que, segons les seves prediccions, “en pocs anys el mercat llatinoamericà haurà superat el mercat espanyol”. I això, ens diu, “implica un canvi de paradigma”.

“No hi ha una Amèrica Llatina, n’hi ha moltíssimes”, adverteix.

Oriol Castanys, d’Anagrama, es queixa que hi ha massa projectes d’Hispanoamèrica que tenen poca presència a Espanya per problemes de distribució. Per això creu que “és imprescindible un mercat comú del llibre en espanyol”.

També considera que, com apuntava Calafell, “hi haurà un desplaçament del centre”. “Però en un mercat comú haurà d’existir una comunicació comuna”, defensa, ja que “hi ha molt desconeixement entre nosaltres”.

En la mateixa línia Ilya Pérdigo, de l’Editorial Alrevés, creu que han d’anar les editorials independents, potenciant la col·laboració. “Podem associar-nos: compartim drets, comunicació i promoció conjunta d’autors. Cal trobar mecanismes”.

Pérdigo pensa que és important, en aquest sentit, l’ajuda institucional per a la projecció internacional, i agraeix tenir un stand en el qual explicar els diferents projectes a la Fira Internacional del Llibre de Guadalajara.

“També cal aprofitar la part digital”, diu l’editor d’Alrevés, perquè “de vegades sembla que l’únic que guanya és el transportista. La distribució ha de ser un híbrid entre el *sota comanda* i el sistema tradicional”.

“A Espanya hi ha un encotillament del nostre mercat i necessitem obrir-nos més a Llatinoamèrica”, insisteix Ilya Pérdigo.

Consuelo Sáizar, exdirectora de l’editorial mexicana Fondo de Cultura Económica, assegura que el Fòrum Edita “és un referent internacional ja en la seva segona edició”. I es felicita per aquest tipus de trobades, ja que “és indispensable pensar la indústria que guarda la memòria i que transmet el coneixement”.

Parafrasejant Borges, considera que “si els nostres problemes són un laberint trecat, junts podem imaginar-ne sortides”.

“Una de les bèsties negres que hem de domar és la distribució”, afirma. Ho anomena punt nodal, i es lamenta que els mexicans no hagin estat capaços de crear a Espanya una distribuïdora que faci arribar amb eficàcia els seus llibres.

“Les noves generacions podran escollir entre paper i pantalla. Però és una falsa disjuntiva. Avui gairebé tot llibre neix de forma electrònica, es fan per ordinador. I el WiFi arriba als poblats de Mèxic on no arriben les llibreries ni les biblioteques”, ha destacat.

Per concloure, Sáizar ha resumit l’ofici de l’editor com el que “transforma un capital simbòlic en capital econòmic per a, més tard, transformar-lo, de nou, en capital simbòlic”. ●

Taula rodona

PER QUÈ VEN UN LLIBRE QUE VEN?

Juan Cerezo, Marcos Chicot, Ester Pujol i Núria Tey

“Tots volem publicar una novel·la que ens transcendeixi”

Existeix l’estratègia de promoció perfecta? Què vol dir ser creatiu en la comunicació d’una novetat editorial? Toni Iturbe arrencava la taula rodona recordant la fórmula de l’èxit de Ken Follett, una mena de doble rellotge compost per grans relats històrics i, alhora, per la descripció del quotidià.

L’editor de Tusquets, Juan Cerezo, reconeixia que mai se sap del tot per què un llibre ven o no. “Té alguna cosa a veure amb l’alquímia”, i posava com a exemple la novel·la *Patria*, de Fernando Aramburu, “un cas que ens ha sorprès a tots”. “Podem teoritzar, però sempre després. Tots volem publicar una novel·la que ens transcendeixi”, admet.

“Als editors literaris ens costa més trobar *best sellers*. La labor de l'editor és acompanyar l'escriptor en la seva obra definitiva. I promoure un cert grau d'exigència en el lector”, afegia Cirerer.

Per la seva banda, l'escriptor Marcos Chicot, autor d'*El asesinato de Sócrates*, finalista del Premi Planeta el 2016, va explicar que, malgrat tenir un treball estable com a psicòleg clínic, un dia decideix deixar-ho tot per viure només de l'escriptura.

Amb la seva anterior obra, *El asesinato de Pitágoras*, decideix acudir a Internet. Chicot aconsegueix que el seu llibre sigui, des de 2013, l'ebook en espanyol més venut del món.

“Era conscient que la novel·la havia de tenir una trama, no una explicació, perquè el lector aprengui sense esforç”. I és que col·locar figures claus de la filosofia a la seva història té un objectiu clar per a l'escriptor: “Pots entretenir posant el teu gra de sorra per fomentar el pensament crític. Hi ha una funció social”.

Per Chicot hi ha tres factors imprescindibles per al potencial èxit del llibre: que estigui disponible, el boca-boca, i l'impuls promocional. “Necessites l'impuls inicial, una massa crítica”, diu. Però per a això no pots escriure sobre qualsevol cosa. “Has de ser sincer amb el lector”, assegura.

L'editora Ester Pujol, de gran trajectòria en el sector, sosté que “cal no oblidar que és un ofici artesanal. Un llibre es converteix en èxit de vendes quan es transforma en tema de conversa”. Encara que admet que els editors treballen amb pressió, perquè “molts llocs de treball depenen de quadrar el pressupost”, el fantàstic de l'ofici és que finalment “depèn del risc”.

Núria Tey, de Plaza & Janés, creu que l'important per crear tendència és ser el primer. Cita el cas paradigmàtic d'Ildefonso Falcones, amb *La catedral del mar*, que va saber complir diversos requisits: centrar la novel·la a Barcelona, i construir trames que atrapen sense deixar d'informar d'una època.

Tey també cita l'exemple de *Yo fui a EGB*. “Vàrem generar un llibre il·lustrat, que va crear una tendència sobre la nostàlgia”. “Són cicles”, reconeix l'editora. El gran secret segueix sent saber com crear-los. ●

Taula rodona

LES LLIBRERIES A EUROPA

Maarten Asscher, James Daunt, Antonio Ramírez i Nicolas Vivès

---

“Som el cor de les nostres comunitats”

La taula rodona, dinamitzada en aquest cas per Antonio Ramírez, de La Central, va ser una oportunitat per interrogar-se, des de diferents perspectives i contextos, sobre l'ofici del llibreter en l'actualitat.

Ramírez, citant *El guepard* de Giuseppe Tomasi di Lampedusa, es pregunta si tot serà igual malgrat que tot sembla haver canviat ja al món de les llibreries. O a l'inrevés: si encara que sembla que res canviï, tot s'ha transformat per sempre amb l'arribada d'Amazon i “la manera en la qual els lectors trien les seves lectures”. “Tot depèn de la confiança”, defensa.

Maarten Asscher, de l'Athenaeum Boekhandel, a Amsterdam, que acaba de celebrar els 50 anys del seu establiment amb un documental, va explicar que acaben d'obrir tres llibreries més, sobretot de llibres acadèmics, encara que ja venen un 30% *online*.

La transformació de les llibreries no pot interpretar-se sense observar, al mateix temps, la transformació de les ciutats europees. “De vegades els turistes són un obstacle per aconseguir els lectors que busquem. Una llibreria hauria de ser una illa d'intel·lectualitat, però no un circ, ni un berenar de bojos”, afirma.

“Hem de vendre d'una manera molt més personalitzada. Hem de defensar el nostre ADN, ser la nostra pròpia universitat”, aposta Maarten Asscher.

James Daunt és un dels llibreters més coneguts. La cadena que regenta a Londres, Waterstones, és la major de tota Europa, amb més de 200 establiments. Però no sempre ho han tingut fàcil. Daunt explica que a Gran Bretanya no existeix la llei del preu fix, i “Amazon pot vendre, sense cap restricció, llibres fins a un 50% més barats”.

“El 2010 vàrem viure l'infern”, reconeix. “Desapareixien totes les llibreries i vàrem entrar en fallida. Vam haver de fer front al Kindle amb els valors tradicionals del llibreter, ser eficaços, excel·lents”. Van superar els nombres vermells i ara la cadena gaudeix de bona salut. Com ho van aconseguir?

“Les llibreries només poden competir amb Amazon amb personalitat i excel·lència”. “Som el cor de les nostres comunitats”. Com Ramírez, considera que l'epicentre consisteix a generar confiança en el lector.

Daunt també va explicar com treballa una cadena d'aquestes característiques que, al seu torn, aposta per la personalitat de cada llibreria. “Podem centralitzar les fac-

---

---

tures, i altres gestions, però cada llibreria té la seva selecció. Cada llibreter és responsable de les seves decisions”, va aclarir.

Nicolas Vivès va ser la persona encarregada d'explicar el cas de la mítica Librairie Ombres Blanches, de Tolosa de Llenguadoc. França és un món apart. Allà la Llei Lang, que estableix un preu fix en els llibres, funciona des de 1981.

“La nostra generació volia recuperar la confiança del lector, ser elitistes per a tots. Oferir un marge virtuós, no per descomptes”, va explicar, a més d'advertir que “no podem entrar en la tirania del temps, hem d'augmentar la curiositat i el coneixement, amb independència total”.

Per això a Toulouse organitzen un club de lectura una vegada al mes, on “discutim amb els lectors, i els descobrim autors que no coneixen”. “Res pot substituir el vincle que existeix entre un lector i el seu prescriptor”, conclou. ●

Taula rodona

EL MÉS NOU? REALITAT AUGMENTADA, ALGORITMES I ALTRES TENDÈNCIES

Marisol López, Pere Roset i Marc Santandreu

“Tenim tecnologia de sobres, però ens falta creativitat”

Toni Iturbe obria la taula de debat recordant que la tecnologia, quan evoluciona prou ràpid, és indistingible de la màgia. I d'això havien vingut a parlar, de com la tecnologia pot posar-se al servei del lector, els experts convidats.

Marisol López, directora de l'Àrea Digital de l'ICEC, va mostrar alguns exemples de noves experiències audiovisuals, en els quals la narrativitat és part fonamental del joc, i va posar l'accent en com s'està treballant amb el *blockchain* en la música. Es tracta “d'una manera de controlar qui és l'autor del tema”, a partir d'una base de dades distribuïda de tal forma que l'usuari publica la seva creació sense que un altre pugui manipular qui és el creador original.

“Tal vegada estem davant el final de les societats de gestió”, va afirmar López. Encara que reconeix que “no sabem cap on anirem. La velocitat és ràpida, però cal estar molt atents al que passa per saber què funciona i què no”.

Per la seva banda, Pere Roset, d'Augmenta Solutions, també considera que encara “no sabem com accedirem a la informació, ni com llegirem en el futur. No sabem com afectarà la realitat augmentada al món de la ficció”, però va enlluernar el públic amb alguns exemples en 3D, assegurant que avui “podem animar gairebé qualsevol objecte”.

Som, doncs, davant la quarta revolució industrial. “La realitat augmentada és afegir elements sintètics al món real. Fa anys que moltes tecnologies s’han creat, però ara estan explotant. Els canvis que arribaran seran estructurals. També en la indústria cultural”, va afegir.

“Tenim tecnologia de sobres, però ens falta creativitat”, creu Roset.

Marc Santandreu, de Tekstum, també afirma que “el més important són els continguts”. “Però al final de la cadena hi ha el lector. Per cuidar el lector hem de conèixer-lo. Els algorismes poden ajudar a entendre què pensa i què sent. Podem oferir informació qualitativa, més enllà de l’estadística de vendes, gràcies al *Big Data* i a la intel·ligència artificial”.

Això és el que fan a la seva empresa. “Anem a les diverses plataformes on el lector comparteix la seva experiència, en blogs i xarxes socials, i identifiquem paraules claus tan positives com negatives. Transformem les dades (també la geolocalització) en emocions, i això ens servirà per recomanar millor.”

“Venem experiències, no llibres. El sector pot adoptar la tecnologia. No hem de tenir-li por”, sosté Santandreu. ●

Taula rodona

VIATGE AL 2030. PERSPECTIVES DE DISTRIBUCIÓ

Patxi Beascoa, Mónica Díaz, Arantza Larrauri i Joachim Schulte

---

“El preu fix cal mantenir-lo pel bé de tots”

És impossible obviar que la distribució és un dels temes crucials, i també polèmics, del sector editorial. De la seva eficàcia i sostenibilitat depèn moltes vegades l’èxit o el fracàs d’un llibre o d’un segell.

Patxi Beascoa, de Penguin Random House, recorda que la distribució és un tema molt més complex que el simple transport de llibres. “Hi ha una nova perspectiva, que atén a tot el procés, des que es pensa un llibre fins que és a les mans del lector”.

L’ombra d’Amazon -els representants de la qual van ser convidats a participar però van declinar- és present en aquesta taula com en tantes altres. “La seva obsessió pel servei al client ens ha canviat a tots. Has de ser ràpid, però també rendible”, assenyala. I aquí sí que es mostra contundent: “El preu fix cal mantenir-lo pel bé de tots”.

“La clau és el servei i la disponibilitat. És un aspecte estratègic. La logística deixa de ser un cost, és una inversió”, afegeix Beascoa. “A les farmàcies, si el medicament no hi és al matí, a la tarda te’l porten. Hem de fer el mateix amb el llibre sense deixar de ser productius”, afirma.

Per part d'UDL, Mónica Díaz també recorda que “la distribució no és un magatzem. Pocs són conscients que la part més valuosa del nostre treball és la comercialització”. De fet, logística, comercialització i administració són les tres potes d'una mateixa línia de negoci.

“L'ànima d'un distribuïdor és el seu equip de vendes, format per lectors apassionats”, assegura la responsable d'UDL, qui fins i tot defensa que, en realitat, “la logística ha de ser invisible”.

“Cada vegada som més tecnològics. Els hàbits de consum estan canviant, i els serveis de lliurament cada vegada són més ràpids. El repte és aconseguir visibilitat per als llibres que representem. És molt important treballar amb antelació”, afegeix.

“Cal traduir la informació literària a una informació més comercial. I hem d'apostar per la transparència, ara els editors ja poden consultar tot el trajecte dels seus llibres”, ha explicat.

Arantza Larrauri, de Librandia, la distribuïdora digital creada el 2010, explica la seva funció com a “proveïdors de serveis logístics” i s'atreveix a enumerar quatre reptes per als propers tres anys. En primer lloc, contrarestar la concentració als canals. En segon lloc, “que el llibre en paper destaquï en digital. Treballar millor les metadades perquè el lector trobi els seus llibres en els cercadors”. El tercer repte consisteix a “invertir constantment en la plataforma de distribució, per donar informació a l'instant a l'editor”. I, finalment, “animar els editors al fet que tinguin tot el seu fons *on-line*, per poder, així, reimprimir-lo localment”.

“Sota comanda cap llibre estarà mort”, insisteix, i també admet que l'arribada d'Amazon, en realitat, ha ajudat al fet que la competència millori.

Joachim Schulte aporta l'experiència alemanya, i explica la forma de funcionar de la distribuïdora Arvato SCM Solutions. “Treballem tota la cadena de valor en la venda al major del llibre”.

“Gestionem els enviaments de diferents editorials a través del *bundling* (els agrupem), i aprofitem l'economia d'escala”, explica, per augmentar l'eficiència al mercat.

“Nosaltres podem arribar a la massa crítica a la qual les editorials petites no podrien arribar per si soles”, afirma. “Les editorials han de triar: o competir amb qualitat o competir amb eficiència, i nosaltres podem fer-ho eficientment per elles, ja que invertim en automatitzacions constantment”.

“Es pot augmentar l'eficàcia millorant les formes d'entendre la logística. No podem treballar com fa 20 anys”, ha defensat l'alemany. ●

Divendres 7 de juliol

Conferència

VIATGE AL 2030. UNA PERSPECTIVA FRANCESA

Teresa Cremisi

“Com a editors hem de recordar que la qualitat es paga”

“La revolució digital no ha afectat gens l'ofici d'editor”. Així de contundent s'ha mostrat Teresa Cremisi, la que va ser directiva emblemàtica de Gallimard o Flammarion, que ha analitzat el sector durant l'última jornada del Fòrum Edita Barcelona.

“L'editor és com un col·leccionista, que enfila perles en un collaret, i el conjunt conforma un quadre que després influirà en altres camps de l'art i del pensament d'un país”, ha dit l'editora.

“L'edició és el fill il·legítim i turbulent de l'esperit, perquè té a veure, al mateix temps, amb cultura i amb comerç, i ha de respectar tots dos pares”, segons Cremisi, que ha explicat que el mateix Gaston Gallimard era molt mercantil, però va construir un projecte editorial d'indiscutible qualitat amb més d'un segle de trajectòria.

Cremisi diu que el d'editor a França és un ofici respectat. “Ha entrat en l'esperit de la població. Per això ha estat protegit per la política. El preu fix del llibre (l'anomenada Llei Lang, creada el 1981 i encara vigent) ha ofert una columna vertebral al sector”.

Hi ha 6.000 llibreries de totes les grandàries a França. Cada població té el seu ajuntament, la seva fleca i la seva llibreria, en un paisatge difícilment comparable amb un altre país proper. L'entorn favorable, segons l'editora, ha permès la bona salut del sector editorial i la bona salut dels distribuïdors.

“L'edició gairebé no ha quedat tocada per l'àmbit digital. La mutació és molt moderada. El que sí s'ha incrementat és la compra *online*”, ha insistit. “En suports físics, el llibre és clarament el líder dels productes culturals a França”.

“Com a editors hem de recordar que la qualitat es paga”, defensa Teresa Cremisi, que recorda que a França el llibre literari encara és fonamental, i supera el 40% de les vendes. ●

Taula rodona

NOVES TENDÈNCIES DE LA FICCIÓ

Jordi Muñoz, Aniol Rafel, Elena Ramírez i Pilar Reyes

“Busquem obres que ens permetin entendre les incògnites del present”

La narrativa segueix sent el més demanat pel lector però, no obstant això, cada nova tendència suposa una transformació. Jordi Muñoz, director de l'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès, la més important d'Europa, explica que han detectat un augment de l'autoficció, així com de gèneres híbrids que afecten la no ficció, des de la literatura de viatges a l'assaig de diversos tipus.

L'Escola d'Esriptura, explica Muñoz, es basa en quatre columnes: la llengua com a eina principal, la tècnica per construir històries i personatges, el bagatge com a lector, i la voluntat per potenciar la creativitat, tot facilitant la mirada sobre el món i l'estil propi.

“Mai hem volgut tenir un segell editorial propi. El que fem és orientar l'alumne en el món de l'edició i el màrqueting”, ha explicat, encara que, com tots els participants, diu ser conscient que el boca-orella també funciona.

Per la seva banda, Aniol Rafel, d'Edicions del Periscopi, assegura que la incertesa social es trasllada a la literatura. “L'oralitat ha tornat a la narrativa, ens permet posar-nos els uns al costat dels altres, l'escriptura ja no és percebuda com alguna cosa feta des de la llunyania. Necessitem proximitat en un moment complicat”, sosté.

“Busquem obres que ens permetin entendre les incògnites del present, modificant l'espai d'allò que és possible”, afegeix l'editor, que posa l'exemple de l'èxit d'*Ànima*, de Wajdi Mouawad, “perquè ens tornem a preguntar sobre la identitat”.

“És important no deixar-se portar per les tendències, cal tenir-ho en compte sense ser presoners, és més important donar personalitat a un segell, que se sàpiga quins tipus de llibres trobaràs”, ha defensat.

L'editora Elena Ramírez, de Seix Barral, ha començat la seva intervenció acudint al diccionari, recordant la tercera accepció de la paraula tendència: “Idea religiosa, econòmica, política, artística, etc., que s'orienta en determinada direcció”.

En aquest sentit, ens diu Ramírez, “un editor literari està atent a veus que són a l'aire”. També creu que l'autoficció ha demanat pas els últims anys. “I qui ens havia de dir que els poetes urbans serien tendència?”, es pregunta.

Elena Ramírez ha recordat un esmorzar amb José Manuel Lara Bosch, en el qual l'editor va reunir tot el seu equip. “No em digueu el que vol llegir la gent, expliqueu-me què voleu que llegeixi”, els va reclamar.

El món del llibre ha canviat més en els últims cinc anys que en els últims 50, insisteix Ramírez, qui considera que “crear tendència és canviar l’imaginari del lector per sempre”.

Pilar Reyes, d’Alfaguara, ha compartit cinc conjetures possibles per a la ficció que es llegirà el 2030. En primer lloc, afirma que “una editorial no pot tenir com a límit la imaginació de l’editor, sinó la de l’escriptor. Els grans llibres busquen els seus propis lectors.” En segon lloc, creu que “les dones seguirem sent les majors lectores, i això afectarà els personatges”. Per això, i com a tercera conjetura, avisa que “les protagonistes tindran altres referents: televisió, videojocs... És possible que el diàleg sigui la forma més freqüent, i incorpori el guió”. I, finalment, intueix que “part de la ficció es basarà en l’edició de textos ja existents”, en la seva combinatòria. L’escriptor podrà dedicar-se a la re-barreja, com si fos un *disc-jockey*. ●

Taula rodona

DEL LLIBRE A LA PANTALLA

Agustín Díaz Yanes, Mikel Lejarza i Xavier Marcé

“Una societat que no fomenta la diversitat desapareix culturalment”

És un fet que el mercat de les adaptacions literàries per a televisió i cinema està en auge. Per això, el director Agustín Díaz Yanes, responsable de la versió cinematogràfica de la saga d’*El Capitán Alatriste*, d’Arturo Pérez-Reverte, creu que el 2030 “els joves hauran de bregar amb textos literaris”.

Preguntat per Toni Iturbe sobre la relació entre autor i director, Díaz Yanes afirma que “cada escriptor és un món. Ells viuen aïllats. El cinema és una activitat absolutament col·lectiva, que està plena de filtres”.

Diu que treballa sempre, en tota adaptació literària, amb tres retoladors; un de vermell per marcar el més important, un altre de verd per al menys interessant, i un altre de taronja per a l’anecdòtic. Això últim, de vegades, és el que funciona millor en pantalla.

“El sistema cinematogràfic espanyol està plagat de bogeries”, es lamenta. “Tenim una llengua comuna de 500 milions de persones i mai hem aconseguit aprofitar-ho”.

Mikel Lejarza, d’Atresmedia Cinema, respon amb una comparació aclaparant. Els 30 milions que cobra anualment Leo Messi és igual a tots els diners que hi ha per al cinema espanyol durant un any. Quina és la prioritat social? es pregunta.

Lejarza proposa als assistents una mena de decàleg per entendre com funcionen els dos llenguatges, l'audiovisual i el literari. “Les novel·les són paraules i el cinema és imatge en moviment”, “la novel·la es compon aproximadament de 200 a 300 pàgines, el guió de 100 (una pàgina per minut)”, “el cinema mostra, no s'explica. La primera imatge de la pel·lícula centra la trama, no s'estén. No hi ha temps per a la descripció detallada”, “la càmera són els ulls del públic. En la novel·la, és el lector”, i “el cinema es presenta sempre en tres actes, en la novel·la l'estructura pot canviar”. També ens diu que “al cinema s'imposen les trames, mentre que en les novel·les és la història, el com se senten els personatges”. “La novel·la funciona millor per a històries psicològiques, i final ambigu”. “El cinema és un mitjà per a directors, la televisió per a guionistes, i la novel·la per a escriptors”. I afegeix que “una novel·la descriu directament l'invisible, mentre que una pel·lícula és just al revés”, i conclou el llistat afirmant que “al cinema una acció diu més que mil paraules, els personatges es descriuen pel que fan, no pel que diuen”.

L'economista i gestor cultural Xavier Marcé creu que “l'etapa del demiürg de l'autor ha passat, i avui mana el distribuïdor”. El que estem vivint, sosté, és “un gran debat sobre les hegemònies culturals d'un país”.

Destaca una paradoxa existent, mentre “el món tendeix als grans oligopolis, a la concentració, es fomenta la diversitat des de les polítiques culturals”. “Una societat que no fomenta la diversitat desapareix culturalment. Però hem d'aportar qualitat, no únicament quantitat. No es tracta de gestionar simplement les singularitats”, afirma.

“En aquest país hi ha un potencial enorme si som capaços de posar en relació el sector editorial i l'audiovisual”, defensa Marcé. ●

Taula rodona

FOMENT DE LA LECTURA I LLUITA CONTRA LA PIRATERIA: EFICÀCIA O FUM?

**Valentí Oviedo, Marta Rivera de la Cruz,
Óscar Sáenz de Santa María i Joaquim Torrent**

“La lluita contra la pirateria també és una batalla moral”

El gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona, Valentí Oviedo, considera que “les arts en viu tindran més importància mentre la tecnologia creixi” i afegeix que “la interacció a través de la tecnologia, entre el consumidor i el creador, serà cada vegada més gran”.

“Llegir requereix un esforç intel·lectual. Però la llei del mínim esforç i la mandra ha produït un neoanalfabetisme. Volem suggestionar i donar plaer. Això és el veritable

---

foment de la cultura. És essencial crear aliances i comunitat. Connectar tots els agents”, segons Oviedo.

“El paper de les famílies és fonamental en aquest procés”, diu el gerent de l'ICUB, qui ha explicat alguns projectes pioners com *Residències*, en els quals un autor treballa durant un any en un institut. “A Barcelona la xarxa de biblioteques ha fet un treball ingent, això és la base del foment de la lectura”.

Marta Rivera de la Cruz, presidenta de la Comisión de Cultura del Congreso de los Diputados, reclama per al 2030 “un país que sigui conscient del seu potencial cultural i econòmic”.

“Hem parlat massa de cultura gratuïta, que no és el mateix que la cultura accessible. La cultura és un bé i té un valor”, insisteix Rivera.

“A Espanya som capdavanters en pirateria”. Segons la també escriptora, es pot lluitar des de l'escola, des de la conscienciació social (“cal donar-li la volta, no es pot criminalitzar l'escriptor que vol cobrar pels seus llibres”), i des de la batalla legal, dotant de més recursos l'Administració.

“El 48% de gent que baixa contingut il·legal no creu que estigui fent res malament”, diu Rivera, encara que considera que l'arribada de les plataformes de pagament cada vegada millor desenvolupades, com *Netflix*, ajudarà a frenar la pirateria.

Óscar Sáenz de Santa María, director general de Industrias Culturales y del Libro del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, afirma que la llei espanyola “és de les més avançades contra la pirateria. Ens hem avançat al que regula la Unió Europea”. Però, diu, “la lluita contra la pirateria també és una batalla moral. És una xacra”.

“No ens han tomat judicialment cap dels bloquejos de webs”, ha explicat, i creu que “molts eliminen contingut il·legal per por abans que actuem”.

“Hem de treballar perquè la pirateria sigui alguna cosa anecdòtica”, ha insistit, i en el pla del foment de la lectura, afirma que “cal aconseguir que el 40% de gent que no llegeix cap llibre en un any ho faci”.

Joaquim Torrent, director general de Creació i Empreses Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, creu que cal avançar en la conscienciació contra pirateria com es va fer amb l'ecologia.

“Amb els plans de lectura, estem sortint del fum i entrant en l'eficàcia”. I és que, segons el seu punt de vista, “no es pot fer un pla de lectura sense relat. Havíem d'integrar totes les competències en un únic ens de gestió”, i per això creen des de la Generalitat la Direcció General del Llibre. “El pla havia de comptar amb un pressupost associat, mesura per mesura. La credibilitat es guanya així”, explica.

“Sabem que els que són lectors van més al cinema i escolten més música. Sense lectura no hi ha cultura, és la porta d'entrada a d'altres sectors”, conclou Torrent. ●

Organitzen:

Máster en Edición de la
Universitat Pompeu Fabra

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Amb la participació de:

ATRESMEDIA

